

ILUSTRIRANI
SLOVENEČ
 TEDENSKA · PRILOGA · SLOVENCAM

LETO VII

12. APRILA 1931

ŠT. 15

NAŠA KRALJICA MARIJA
 TO SLIKO JE POSNEL ZNANI UMET. ZAVOD „TONKA“ IZ ZAGREBA
 OB PRILIKI BIVANJA NAŠE KRALJEVE RODBINE V ZAGREBU

Grška vojaška delegacija pred spomenikom neznanega vojaka na Avali. Pred kratkim se je mudila v Belgradu večja grška vojaška delegacija, ki je med drugim obiskala tudi grob neznanega vojaka na Avali. Spredaj vidimo grškega poslanika Melasa (1) in generala Katenjotisa (2).

Spodaj: Princ Pavle kot mlad gimnazijec v narodni noši, ki jo nosijo na zgodovinskem Kosovem polju.

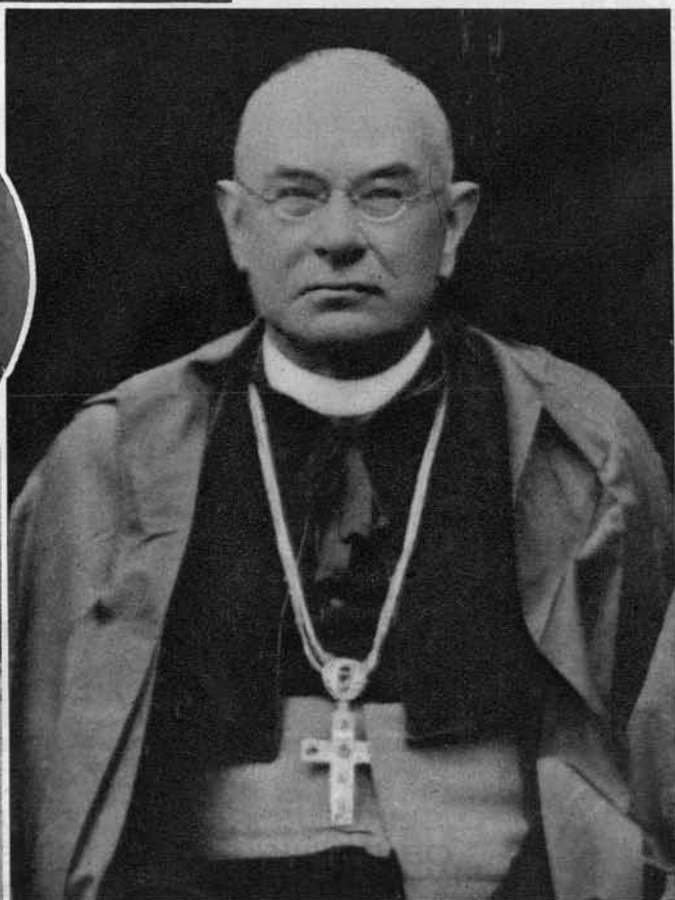

Na levi: Otvoritev jugosl. razstave v Pragi, ki sta jo priredila naš centralni presbire in »Putnik«. Razstava vzbuja splošno pozornost. Na sliki so naši zastopniki in odlični češki gostje.

Spodaj: Dr. Frančišek B. Sedej, goriški nadškof, ki je slavil dne 26. p. m. v Gorici 25 letnico svojega škofovanja. Odlični cerkveni knez je zaradi svoje slovenske neopogljivosti že dolgo časa predmet stalnih prostaških napadov fašističnih listov in funkcionarjev.

Na desni: Nova jugoslovanško-češka trgovinska pogodba je bila podpisana dne 31. p. m. Za Jugoslavijo jo je podpisal naš trgovinski minister J. Demetrović (glej sl. na desni), ki se je podal v to svrhu v Prago.

Spodaj: Pogled na parnik »Franchet d'Esparay«, ki se je dne 7. p. m. potopil na Donavi pri Belgradu. Parnika doslej še niso dvignili.

Na desni: Udeleženci vrtnarskega tečaja, ki ga je priredila za vrtnarsko mladino mariborska vrtnarska zadruga od 1.—8. p. m. GG. dr. Heric, Valec, Jemec in Urbanek so predavali o razvoju in kulturi rastlin.

Spodaj: Zapoški fantje, ki odhajajo k vojakom. Slika je posneta ob priliki zadnjega nabora. Potrjeni imajo po gorenjski navadi okrašene klobuke.

Spodaj na desni: Snežena umetnina naših kmetijskih fantov. Lev, ki so ga izdelali ob priliki zadnjega snega sredi Trboj domači fantje. Poleg leva stoji njegov »krotilec«.

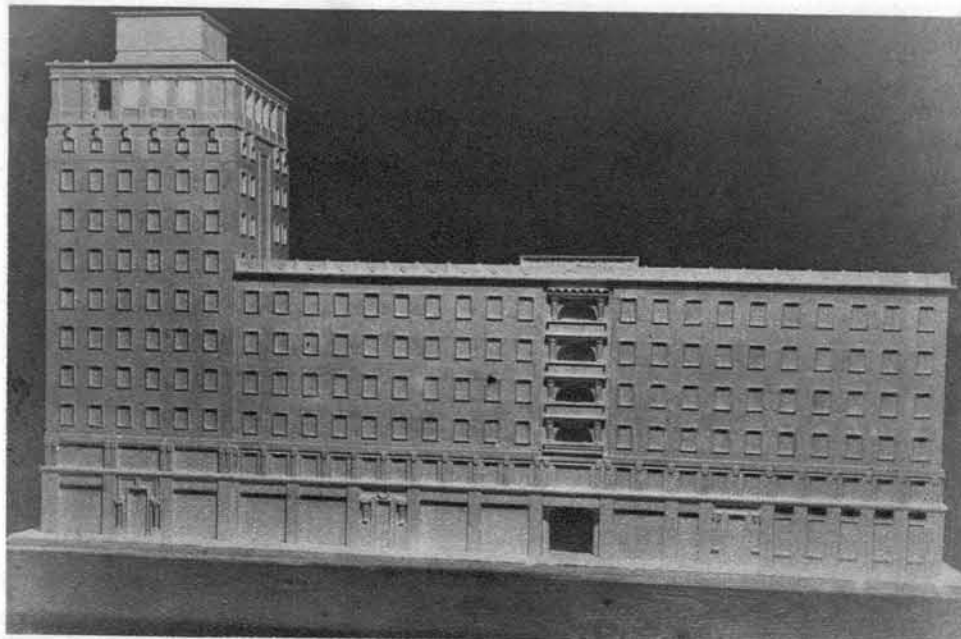
Posledice silne poledice, ki je zadela nekatere okraje sredi preteklega meseca in o kateri smo poročali že v zadnji številki. Zgornja slika nam kaže potrgane telefonske žice v hrvaškem Kotarju (Foto Palian, Sušak), slika zgoraj na levi nam pa kaže drevored pri Postojni, katerega je poledica vprav strašno oklestila. Sadno drevje je v vsem okraju skoro uničeno za več let.

Na levi: Radovljiška dekleta, ki so se udeleževala letošnjo zimo ondotnega gospodinjskega tečaja. V sredini sede: voditeljica tečaja gđ. Kelhar-Černe (1), njena pomočnica gđ. Milavec (2), ing. Rataj (3) in prireditelj tečaja, g. dekan Fatur (4).

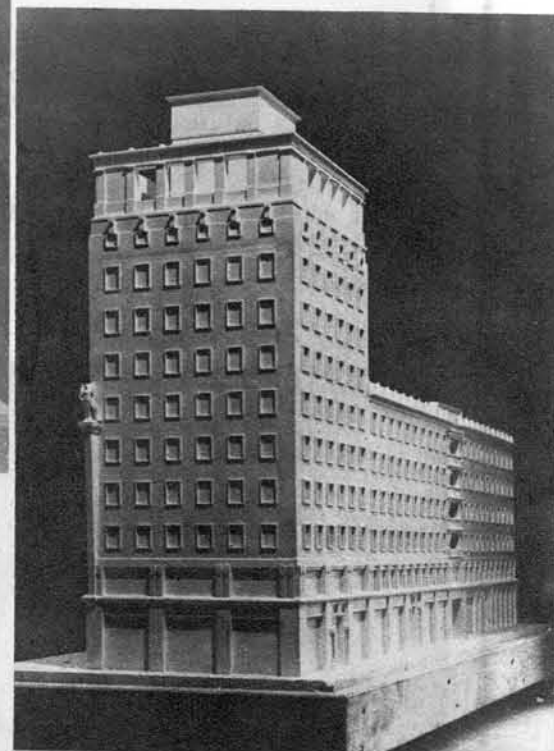
Naši

Vladimir Šubic

arhitekti

Definitivni model ljubljanskega nebotičnika iz Gajeve ulice.
Na desni: Pogled na model nebotičnika z Dunajske ceste.

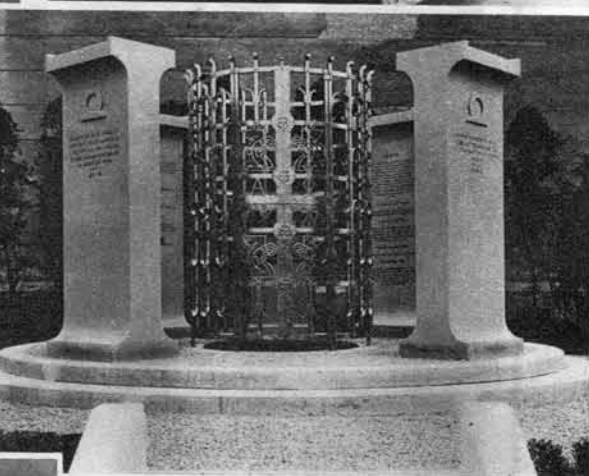
Dvorana Trgovskega doma v Ljubljani z dekorativno karto Jugoslavije (delo prof. M. Šubica) na zadnji steni.

Na desni: Ing. arhit. Vladimir Šubic.

Spodaj: Mestna stanovanjska hiša na Ahacljevi cesti v Ljubljani.

Spomenik padlim vojakom šepeterske fare v Ljubljani.

Med potresom in vojno je imel v Ljubljani arhitekt razmeroma majhno besedo, zato je tudi velik del tedanjih zgradb naravnost neokusnih. Šele ustanovitev naše slovenske univerze je prinesla tudi na tem polju popolen preobrat. Vpliv njenega arhitektonskega oddelka se izraža namreč že danes skoro na vsak korak. Njegov genialni profesor Plečnik je sam prevzel moderno regulacijo mesta, ki jo vodi sicer tiho, zato pa s tem smotrenejšo svojo umetniško roko, a pri izvrševanju njegovih načrtov in pri novih majhnih in velikih stavbah se udejstvuje cela vrsta nadarjenih arhitektov. Med najvažnejše spada Vladimir Šubic, o katerem lahko reče, da daje s svojimi velikimi reprezentativnimi stavbami lice moderni Ljubljani.

Vl. Šubic se je rodil l. 1893. v Ljubljani kot sin ustvaritelja naše srednje tehniške šole. Izhaja torej iz umetniškega rodu poljanskih Šubicev (Vladimirjev brat Mirko je slikar). Po dovršeni srednji šoli v Ljubljani je študiral tehniko na Dunaju in v Pragi, nato je pa prevzel mesto profesorja za arhitekturo na zavodu svojega očeta. Tu je deloval par let, nakar je vstopil kot arhitekt v službo ljubljanske mestne občine, od l. 1930, pa deluje kot arhitekt našega Pokojninskega zavoda.

Palača Delavske zbornice v Ljubljani.
Na levi: Novi Trgovski dom v Ljubljani.

Stanovanjska palača Pokojninskega zavoda na Miklošičevi cesti v Ljubljani.

Dvorana Delavske zbornice.

Na levi: Arhitektov dom v Levstikovi ulici v Ljubljani.

Na desni: Stanovaljska hiša Zbornice za trgovino, obrt in industrijo na Bleiweisovi cesti v Ljubljani.

V javnosti se je pojavil Šubic takoj po dovršenih studijah l. 1920. Z raznimi konkurencami je vzbudil občo pozornost. Dobival je prve in druge nagrade ter je tedaj n. pr. prodrl s svojim regulacijskim načrtom mesta Karlovca. Po vstopu v mestno službo je pa začel kar po vrsti graditi velike stavbe in palače, izmed katerih jih objavljamo nekaj v naši današnji seriji. Vse vzbujajo zaradi svoje individualne umetniške koncepcije in smotrene ureditve notranjosti splošno priznanje. Prav sedaj gradi v Ljubljani popularni blok hiš Pokojninskega zavoda z nebotičnikom, v Celju pa veliko stanovanjsko hišo istega zavoda. Še letos začne po njegovem načrtu izvrševati v Dubrovniku veliko zimsko kopalnico, v Splitu palačo PZ, v Ljubljani pa najbrže palačo Trgovske akademije.

Kulminacijsko točko njegovega dela tvori ljubljanski »nebotičnik« s celim blokom, ki bo dal s svojo mogočno zunanostjo novo značilno obeležje vsemu središču moderne Ljubljane. Njegova dela izražajo smotreno kompozicijo tlorisa z zunanjo monumentalnostjo, zlasti v pravilnem razmerju materiala in harmonije ploskev in mas kot bistvenih delov moderne arhitekture. Umetnik nam še veliko obeta.

Skadarlija, dom belgrajskih bohemov

Vsako mesto ima svoje individualne zanimivosti, znamenitosti in značilnosti, naš prestolni Belgrad ima pa svojo Skadarlijo. Takoj prve mesece po prevratu, ko so začeli zahajati naši ljudje v večjem številu v Belgrad, se je raznesla n. pr. slava »Treh šeširjev« po Sloveniji prav tako, kakor ljubljanskega »Figovca« in kdorkoli je le utegnil, ga je obiskal. —

»Trije šeširji« so pa srce Skadarlije. Skadarlija je danes zadnji, a že tudi izumirajoči del starega, še turškega Belgrada, v katerem so stanovali nekoč samo cigani. Ko se je začelo mesto širiti in so cigane polagoma izrivali iz te četrti, je dobila tudi glavna ondotna ulica ime »Skadarska ulica«, a to ime je ljudstvo skrajšalo v »Skadarlijo«. Zgodovina Skadarlije je že sama po sebi povzročila, da je vladala tu od nekdaj mnogo večja svoboda v vseh pogledih nego kjerkoli drugod. Odpadke in smeti so metali od nekdaj enostavno na cesto, po dvoriščih so se prelivali potoki gnojnice, ondotnim beznicam in pivnicam sta gledali tako politična, kakor tudi sanitetna policija vedno skozi prste, skratka: Skadarlija je bila že od nekdaj nekak belgrajski »Otok Svobode«. In ravno to je, kar je privlačilo že v prejšnjih rodovih v ta del mesta razne umetnike in boheme, kakor: poete, igralce, časnikarje, slikarje itd., ki so se tu lahko za majhen denar krepko »razmahnili«. Že veliki srbski pesniki Djura Jakšić je bil stalni gost ene najznamenitejših skadarlijskih »kavaren«, — »Treh šeširjev«, popularni igralec čiča Ilija Stanojević je bil pa pravi njen sestavni del, z njima pa seveda še dolga vrsta drugih bolj ali manj znamenitih imen srbske kulturne zgodovine. — Danes je tudi ta belgrajska značilnost, s katero je zvezane toliko lepe in romantične tradicije, posvečena smrti in se naglo umika modernemu velikemu Belgradu.

Vhod v zgornji del Skadarlije.

Na levi: Znana skadarlijska kavarna »kod Vuka Karadžića«, v sredini oddelek za znamenito belgrajsko specialiteto »čevapčiče«.

Spodaj: »Čiča Ilija«, prihajajoč od »Treh šeširov«, obdaruje ciganske otroke, ki prepevajo po Skadarliji od hiše do hiše.

Skupina belgrajskih igralcev (M. Gavrilović, čiča Ilija Stanojević, dr. Milovanović in Rajčič-Čvrga) prihajajo iz »kafane kod tri šešira«.

Na levi: Dolnji del Skadarlije, miren podnevi, bučen po noči.

Na desni: Umirajoča Skadarlija, spredaj je videti še stare prvotne kočice in bajte, katere se pa morajo že umikati novim modernim zgradbam.

Sportni kotiček

Ena izmed prvih sportnih panog, ki si je osvojila svet, je bila težka atletika. Zadnja leta je sicer nekoliko zaspala, oziroma se je omejila le na razmeroma majhen krog njenih gojiteljev. Glavni veji težke atletike sta boks in rokoborba, ki ju goji tudi pri nas nekaj sportnikov, zato objavljamo danes iz teh dveh par slik, ker se bo prihodnjo nedeljo v Mariboru vršila tekma za tozadevno prvenstvo Dravske banovine.

Na desni: Težkoatletski odsek ljubljanske »Ilirije« (načelnik g. Kos), ki je eden najmočnejših v državi.

Spodaj: Vaje v boksu: Kritje in začetni gibi.

Spodaj na desni: Lepa parada nevarnega udarca z desno zgornjo luktjo.

Nujna prošnja našim prijateljem.

Glede objavljanja slik smo že opetovano vso proceduro pojasnili na tem mestu. Pa se je spet vse pozabilo. Uredništvo ne more odgovarjati na vsako številnih pisem.

Prisiljeni smo zato poslužiti se tega mesta in sporočiti vsem našim prijateljem naslednje:

1. Uredništvo od srca rado ustreza tudi zgolj lokalnim željam in objavlja slike društev, tečajev, odborov itd., toda zadnje mesece nas s tem blagom kar zasipajo in če bi hoteli objaviti vse, bi morali posvetiti samo tem vsaj 2—3 strani v vsaki številki. To pa je popolnoma nemogoče, kajti taka slika zanima samo one, ki so na njej upodobljeni, in kvečjemu še njih najožje znance, dočim je za vse druge brez prave vrednosti in zmisla.

Tudi v bodoče bomo radi po možnosti še objavljali take slike, če bo objava vsaj malo utemeljena, če je vsaj nekaj verjetnosti, da bi zbudila slika kaj zanimanja tudi izven domače vasi. Take slike naj imajo vsaj nekaj življenja (pri igrah važen prizor z odra, pri tečajih pogled na udeležence(-ce) pri delu, razstavi itd.). Če v njih ni življenja, so si take slike podobne ko dinar dinarju.

2. Slike naj bodo aktualne in naj se pošljejo takoj po dogodku. Kaj naj začnemo n. pr. z obiranjem sadja meseca marca? Meseca julija se je vršila neka zanimiva prireditev, sliko nam pa pošljejo februarja s prošnjo, naj jo ja gotovo objavimo že v prvi prihodnji številki, ker je nujno. Mož ni pomislil, da bi se nam smejalo vse, če bi jo objavili, obratno, še sila užaljen je bil, ker smo jo odklonili.

3. Objavljati moremo le lepe fotografije in risbe, nikakor pa ne tiskanih slik. Čeprav smo to že ponovno povedali, dobivamo ven-

darle še vedno dan za dnevom razne izrezke iz listov in knjig, razne tiskane razglednice itd. in nas potem pošiljalci vprašujejo, zakaj jih ne objavimo. Pa tudi fotografije morajo biti čiste in nepokvarjene, ne pa motne, zamazane, nejasne itd. Velikost je lahko poljubna, samo da je fotografija dobra.

4. Vsaka slika naj ima na hrbtu čim izčrpejše pojasnilo, kaj predstavlja, ne pa na posebnem listku. Nezadostno pojasnenih slik ne moremo objavljati. Imena in datume pišite točno in razločno.

5. Tisti, ki žele imeti slike vrnjene, naj to označijo na hrbtu slike s točnim svojim naslovom. Če bi kdo pomotoma slike ne dobil vrnjene, pa je to želel, naj jo zahteva od uredništva vsaj v teku 14 dni po objavi, kajti pozneje ne moremo prevzeti nobene odgovornosti.

6. Večkrat se nam pripeti, da dobimo slike šele v drugi polovici tedna s prošnjo, naj bodo gotovo objavljene že prvo sledečo nedeljo in je seveda potem največja zamera, če jim ni mogoče ustreči. Slike moramo imeti 14 dni pred objavo in le posebno važne lahko uvrstimo devet dni pred izidom. Slike se uvrščajo po svoji važnosti. Naj se tedaj naši prijatelji ne razburjajo, če poslana slika ni objavljena. Zlasti velja to za tako priljubljene krajevne serije. V tem pogledu sta srednji dve strani zasedeni in obljubljeni časih že po več mesecev naprej in: kdor prej pride, prej melje.

Najvljudneje prosimo naše mnogoštevilne prijatelje, da vzamejo ta naša ponovna pojasnila na znanje, pa bo mnogo manj nevolje, zamere in pisarije.

Uredništvo »Ilustriranega Slovenca«.